

KINH TỨ ĐỒNG TỬ TAM MUỘI

*Hán dịch: Đời Tùy, Tam tạng Xà Na Quật Đa,
người nước Kiền Đà La, Bắc Ấn Độ.*

QUYỂN THƯỢNG

Tôi nghe như vậy:

Một thuở nọ, Đức Thế Tôn an tọa giữa Song thọ, rừng Ta-la thuộc vùng đất Lực sĩ nước Câu-thi-la.

Khi ấy, Như Lai tư duy: “Nay đã đến lúc nhập Niết-bàn, Ta nên nhập diệt”. Ngay đêm hôm ấy, Trưởng lão A-nan nằm mộng dữ, vô cùng kinh hãi, buồn bã chạy đến chỗ Phật, chấp tay cung kính với vẻ sầu thảm nhìn chăm chăm Đức Thế Tôn. Phật dạy Trưởng lão A-nan Cù-đàm-di-tử:

– Vì sao ông nhìn Ta chăm chăm thế? A-nan thưa:

– Bạch Thế Tôn! Tối qua bỗng dưng con có mộng dữ, khiến con vô cùng sợ hãi đến nỗi dựng tóc gáy vì biết chắc đó là điềm báo trước Như Lai nhập Niết-bàn.

Bạch Thế Tôn! Sau khi thấy mộng không tốt lành ấy, tâm con điên đảo rất sâu khổ, sợ Thế Tôn mau nhập Niết-bàn.

Phật dạy A-nan Cù-đàm-di-tử:

– Ông thấy mộng như thế nào mà biết đó là điềm báo trước Như Lai nhập Niết-bàn, lại sợ hãi đến nỗi như vậy?

Như Lai hỏi A-nan bằng kệ:

*Ông thấy mộng
ra sao Giữa rừng cây
Ta-la Nói tướng sắp
Niết-bàn Hãy nói cho
Ta biết?*

A-nan cũng dùng kệ thưa:

*Giấc mộng thấy
tối qua Sợ đến dựng tóc
gáy*

*Lòng kinh hãi bàng
hoàng Xin Thế Tôn nghe
cho.*

*Bỗng nhiên giữa
thế giới Hiện ra cây
cao lớn Tươi tốt rất
thích nhìn Có rất nhiều
hoa quả.*

*Che khắp cõi
chúng sinh Bóng cây rất
mát mẻ Nếu ngồi dưới
gốc cây Thích thú không
còn lo. Nhìn cây mắt
sáng suốt Nghe tiếng tai
thanh tịnh Đạt được
nhiều công đức*

*Cây cao dụng Hữu
Đảnh. Cây phát tiếng vi
diệu Nói đủ các pháp
tướng Đầy đủ nghĩa vi
diệu Làm an lạc chúng
sinh.*

*Cây phát ra
ánh sáng Như Hằng
hà sa số Trần đầy lợi
như thể*

*Chiếu sáng khắp mọi
nơi. Mọi người khắp mười
phương Vô lượng khó nghĩ
bàn*

*Ai bắt gặp ánh
sáng Chắc chắn được
lợi ích.*

*Cây ấy tỏa hương
thơm Xông ướp mùi
phương côi Nếu gửi
hương thơm ấy Không đọa
các đường ác. Cũng
không đọa địa ngục Lại
không đọa súc sinh Ngạ
quỷ, A-tu-la*

*Đều đi vào côi
lành. Cây tốt tươi như
thế Làm an lạc chúng
sinh Bị ngã đất lực sĩ*

*Nằm giữa chốn Song
thọ. Khi ấy hàng ngàn
người Nhiều không thể nghĩ
bàn Thấy cây ấy bịnhã*

*Buồn thảm kêu khóc
lóc. Bỗng nhiên không nghe
tiếng Và mùi thơm cây ấy*

*Không ai đứng
dậy nổi Con cũng ngã
bất tỉnh. Tối qua con
thấy thế Vô lượng
tướng đáng sợ Con
thấy việc như vậy Xin
Phật dạy cho con.*

Khi ấy, các trời ở cõi Tịnh Cư Đại Phạm Thiên vương, chủ cõi Ta-bà, Thương chủ Ma Vương Tử, Thiên chủ Kiêu-thi-ca, Tứ Thiên vương cùng các quyến thuộc ở trụ xứ nghe đồn tướng báo trước Niết-bàn của Như Lai Thế Tôn, tất cả hơn tám mươi na-do-tha quyến thuộc trời chen chúc đua nhau đến chỗ Phật, đảnh lễ sát chân, cùng nhau kêu gào khóc lóc thảm thiết và dùng kệ nói với A-nan:

*Ôi! Đau đớn
quá thay! A-nan, ông
đã biết Như Lai sắp
nhập diệt Giữa Ta-la
song thọ.*

*Làm đèn cho
người tối Chỗ trú người
không nhà Muốn nhập
vào tịch tĩnh Vô dư Đại
Niết-bàn.*

Thế rồi, Đức Thế Tôn dùng kệ nói với Tuệ mạng A-nan và các chúng trời:

*Con ơi! Chớ buồn
khổ Đúng như điều đã
thấy Đêm nay Ta nhập
diệt Dưới rừng cây
Song thọ. Cây Song thọ
tolớn*

*Thân càn không
nghĩ bàn Đủ ánh sáng,
hương thơm Bị ngã giữa
Songthọ.*

*Phật cũng như
cây ấy Nay muốn đến
chỗ đó Nhập Niết-bàn
vô dư Như nước hết
lửa lớn. Xá-lợi, Mục-
kiền-liên Thần thông,
trí đệ nhất Hai vị đã
diệt độ*

*Nay ông sao
không biết. Các hành
đều như vậy Pháp vô
thường sinh diệt Phật
biết tướng như vậy Rồi
nói cho người khác. A-
nan, ông nên báo Hàng
Thanh văn của Ta
Thượng tọa Ni-lâu-đà*

*Vị thiên nhân đệ
nhất. Thượng tọa Ca-
chiên-diên Thượng tọa*

*Câu-hi-la Phú-lâu, Tu-
bồ-đề*

Nan-kỳ và Ngứu-úc.

*Du Da Mạc Đà
Vương Đắp mặc y
phấn tảo Nan-đà, La-
hầu-la*

*Và các Thanh
văn khác. Hữu học và
vô học*

*Cùng các phàm
phu khác Mau nói cho
họ biết Không lâu Ta
nhập diệt. Để sau khi
Niết-bàn Khởi sinh lòng
khổ não Hữu học và
phàmphu*

*Không thấy càng đau
khổ. Ta an ủi khuyên họ*

*Hiểu rõ chân pháp
tướng Các hành đều như
mộng Vô thường ông
chớ buồn!*

Tôn:

Đức Như Lai nói kệ xong, Tuệ mạng A-nan dùng kệ thưa Thế

*Bạch Phật! Con choáng
váng Toàn thân đều run rẩy*

*Nghe Phật sắp
diệt độ Con buồn khổ
vô cùng. Thân thể đều
bất an*

*Lòng càng thêm
đau buồn Ly dục cũng
như vậy*

*Vì sao Phật ra
đi.*

*Báo Thượng tọa
thế nào Vị Thiên nhãn
đệ nhất Đấng Đại Bi*

h *Nay con thấy buồn khổ*

o *Khổ ấy nói thế nào*

^ *Làm sao Thượng*

m *tọa nghe Khổ nào điều*

rất sợ.

n

a

y

T

h

a

^

y

r

o

^

i

k

h

o

^

n

g

t

h

a

^

y

n

ư

~

a

.

*Người học làm
sao trụ Và các phàm
phụ khác Đau buồn như
trúng tên Xin Phật trụ
một kiếp. Làm sao giữa
bốn chúng Nói Thế Tôn
diệt độ*

*Xin Thế Tôn nói
cho Xin Phật trụ một
kiếp. Ngọn lửa lớn tắt
mau Cả thế gian chìm
đắm Thế gian rất tối
tăm Thế gian luôn mờ
ám. Con không thể nói
được Việc rất khổ thế
gian Thế Tôn còn trụ
thế Không ai bị đau
khổ.*

Phật dạy A-nan Cù-đàm-di-tử:

–Ông chớ sầu khổ, tánh tướng của các hành đều vô thường. Khi ấy, Đức Thế Tôn liền nói kệ:

*Này A-nan, các
trời Nghe Phật sắp
Niết-bàn Đều bỏ cung
điện trời Rất âu sầu
khổ não.*

*Ông thị giả chánh
nghiệp Hãy nói các Tỳ-
kheo*

*Để khi Ta Niết-bàn
Đau buồn không thấy Ta.*

Tuệ mạng A-ni-lâu-đà đang nói pháp cho cõi trời Ba Mươi Ba trên đỉnh núi Tu-di. Lúc ấy, A-ni-lâu-đà dùng thiên nhãn thanh tịnh siêu nhân quán sát, thấy các chúng trời đại oai đức từ bỏ cung điện, lại nghe các trời khóc sầu thảm, đau buồn khóc lóc. Thấy vậy, đồ chúng quyến thuộc đều chạy tán loạn. Lúc này, A-ni-lâu-đà chánh niệm với

thiên nhãn sáng suốt thâm sâu quán sát lần nữa, lại thấy các chúng trời và quyến thuộc xả bỏ dục lạc, âu sầu khổ não, vôi vàng kéo nhau đi.

A-ni-lâu-đà lại quán thấy núi chúa Tu-di và các ngọn núi cao trăm do-tuần, hai trăm do-tuần, ba trăm do-tuần, bốn trăm do-tuần đều sụp lở đổ xuống. Có ngọn năm trăm do-tuần, hoặc có vô lượng ngọn núi Tu-di sụp đổ rất xuống biển lớn, nhưng chúng sinh ở đó không bị suy hại, không bị tổn thương. Với một chúng sinh còn không bị suy hại huống nữa có nhiều chúng sinh. Cũng không có một chúng sinh nào bị tổn thương huống nữa có nhiều chúng sinh. Tất cả các loài nường trú trong núi chúa Tu-di: Trời, Rồng, Dạ-xoa, Càn-thát-bà, A-tu-la, Khẩn-na-la, Ma-hầu-la-già, nghe Như Lai sắp nhập Niết-bàn đều lo buồn khổ não, đồng thời vội vàng đi nhanh đến thành Câu-thi-na. Trong lúc đi nhanh thì núi Tu-di tự nhiên sụp đổ, làm chấn động vang ra tiếng như vậy:

–Thích Ca Như Lai Thắng Vương dòng họ Thích đã khổ hạnh, trải qua a-tăng-kỳ kiếp tu các căn lành. Nay ở giữa hai cây Ta-la của vùng đất Lực sĩ sắp nhập Vô dư Tịch diệt Niết-bàn, các trời người sẽ tối tăm.

Thế rồi, ai nấy đều vội vàng đi thật nhanh. Núi đại Tu-di và biển cả đều chấn động. Do đó, các ngọn núi và các hang núi lớn của núi chúa Tu-di đều sụp đổ rất xuống biển lớn. Đang đứng trên đỉnh núi Tu-di, A-ni-lâu-đà nói lớn bài kệ:

*Chủ buôn lớn thế
gian Ruộng phước lớn
chúng sinh Đem an lạc thế
gian*

Vị ấy nay Niết-bàn.

*Xưa kia đã tạo công
đức lớn Là Đại Y vương trị
các bệnh*

*Vứt bỏ không ngại không
wướng mắc Vị ấy nay sắp nhập Niết-
bàn.*

*Thấy chúng sinh có nhiều
ái dục Luân hồi vô minh sinh
già chết Ở trong lao ngục, chấp
điên đảo Đem lòng từ bi mà nói
pháp.*

Quân ma bị động sân giận

SỐ 379 – KINH TƯ ĐỒNG TỬ TAM MUỘI, quyển

*đến Hung dữ dùng đao nhọn
muốn hại Hoặc cầm đá lớn đến
sườn núi*

*Hiện ra đủ thứ việc sợ hãi.
 Thấy những việc đáng sợ như
 vậy Không hề rung động một mảy
 lông Bạc tôn quý phá quân ma ấy
 Nay giữa Song thọ sắp
 nhập diệt. Tay phải duỗi ra chỉ
 xuống đất Động vang cả rừng
 núi xóm làng Vị Tự Tại Đại
 Pháp Vương ấy Nay giữa Song
 thọ sắp Niết-bàn. Như đánh đại
 địa phát tiếng lớn
 Nghe khắp mười phương không
 nghĩ bàn Bạc Đại Trí ấy rất siêu nhân
 Nay sắp Niết-bàn giữa
 Song thọ. Quân ma lúc trước rất
 đáng sợ Đã đạt được nơi bình an
 vô sự Bạc đại tiên giảng cho
 chúng sinh Chuyển đại pháp
 luân nói bốn đế. Hiện các thần
 thông không ai bì Đặt hết thế
 giới đầu sợi lông
 Chúng sinh không biết cũng
 không hiểu Thế Tôn nay sắp nhập
 Niết-bàn.
 Hiện đã đến vùng đất
 Lục sĩ Giữa cây Song thọ
 rừng Ta-la
 Nhập đại tịch tịnh trong Tam-
 muội Sắp vào Niết-bàn nước lửa tận.*

Nói kệ xong, Tôn giả A-ni-lâu-đà nhờ thần lực của Phật nên trong cõi Diêm-phù-đề hết thấy Tỳ-kheo, Tỳ-kheo-ni, Ưu-bà-tắc, Ưu-bà-di chỉ trừ Thượng tọa Ca-diếp và các vị đệ tử đồ chúng quyến thuộc, hơn hai trăm bốn mươi chúng Tỳ-kheo, ngoài ra có bốn bộ chúng cùng đến giữa rừng Ta-la Song thọ, tụ tập lay sát chân Thế Tôn và nghĩ như vậy: “Hôm nay chúng ta được chiêm ngưỡng Thế Tôn lần cuối cùng”. Khi A-ni-lâu-đà nói kệ xong, tức thời các trời người có đại oai đức và

các Thiên tử, Thiên nữ ở các cõi trời, các loài rồng, nam nữ Dạ-xoa, nam nữ Tỳ-xá-giá v.v... tất cả trời, người, A-tu-la, Ca-lâu-la, Khẩn-na-

la-già, loài người và phi nhân từ các tinh tú đến. Hết thủy đại chúng đều kêu gào máu rẫy đầy đất, nước mắt đầm đìa, tâm mê muội gào khóc thảm thiết động cả trời đất, sâu khổ như trúng mũi tên độc, không nơi nương tựa, kêu van thảm thiết, các căn đờ đẫn, quần quai trên đất, toàn thân run rẩy, tay chân rã rời rất khổ não. Trong đó có người nhìn nhau mà khóc; có người tự đánh vào đánh đầu, vả vào mặt mà kêu khóc; có người trợn mắt, khụy gối mà kêu khóc; có người đâm vào đầu, làm rách cả mặt mày mà kêu khóc; có người chà hai bắp đùi như chân cẳng bị đốt mà kêu khóc; có người xướng lên “Phật-đà ơi! Phật-đà ơi!” mà gào khóc, có người lau mắt hoặc đánh vào mặt mà kêu khóc đau đớn như trúng tên, khóc lóc nghẹn ngào, đau buồn áo não không thể kiềm chế được. Vô lượng ngàn ức chúng sinh khóc như mưa than thổi sùi, ngất xỉu rồi tỉnh lại. Có người chấp tay mà nước mắt nước mũi giàn giụa; có người lấy tay phải cào đầu, rồi đập đầu xuống đất mà khóc; có người dùng tay trái vò đầu buồn bã lo lắng như bị lửa đốt mà than khóc; có người thân thể tiêu tụy, quần quai đau khổ mà khóc lóc; có người hủy bỏ đôi tay mặt mày không còn bản sắc, nghẹn ngào mê muội mà kêu khóc.

Khi ấy, các Trời, Rồng, Dạ-xoa, Càn-thát-bà, A-tu-la, Ca-lâu-la, Khẩn-na-la, Ma-hầu-la-già và các quyến thuộc kéo đến chỗ Phật. Ở trước Phật tất cả đều đập đầu xuống đất giống như cây bị đổ. Có người lay sát chân Phật, có người kêu la lớn; có người khóc la quần quai trên đất; có người ở trước Phật giơ hai tay quơ quào chụp nít tay Ngài kêu gào khóc lóc: Ôi Phật-đà! Ôi bậc tôn quý! Ôi bậc đại từ bi! Ôi nhà lớn! Ôi chỗ quay về! Hãy thương xót cứu vớt chúng con. Phật là mắt trong ba cõi chỉ đường cho người lạc lối, tất cả thế gian sẽ thành đồng trống, tất cả chúng sinh sẽ không có mắt nữa, ngọn đuốc sáng suốt đại trí nay tắt vĩnh viễn. Rồi cùng nhau nắm kéo Đức Phật giống như đám tang của cha mẹ, dòng họ, anh em, chị em, con cái của mình, kêu khóc buồn tủi kêu la đủ kiểu. Có người nói: Ôi! Đức Thế Tôn của con. Ôi! Vị thiện tri thức của chúng con. Ôi! Lời nói dịu dàng vi diệu. Ôi! Bước đi như sư tử chúa. Ôi! Bước đi như trâu chúa. Ôi! Bước đi như voi chúa. Ôi! Vị giảng nói pháp vương cam lồ. Vô lượng lời đau thương thảm thiết gào khóc như vậy, hoặc có người từ hư không rơi xuống đất, khóc

lóc, quần quai bất tỉnh.

Bấy giờ, A-nan bất tỉnh, té xuống đất giống như cây bị chặt, chốc lát tỉnh lại. Tay chống đất, ở trước Phật, A-nan chiêm ngưỡng Đức Thế Tôn đến nỗi không hề chớp mắt và nói kệ:

*Con sống thêm
khổ não Vì thấy các
chúng sinh Bị khổ như
trúng tên Buồn đau
khóc nước nỡ. Giống như
đường tối tăm Người
buôn sợ giặc cướp Bỗng
thấy ánh sáng lớn*

*Chiếu sáng trước mọi
người. Kẻ ấy càng sợ hãi*

*Không sao đuổi
chạy được Gặp chỗ
không nương tựa Nhờ
thấy đống lửa sáng.*

*Đức Thế Tôn
diệt độ Ai nấy đều
buồn khổ Người
không ai cứu độ Lại
khổ như trúng tên.
Thế Tôn không trụ thế
Mà còn lại Niết-bàn
Bậc Tối thắng diệt độ
Làm sao con nỡ nhìn.*

*Như ngọn đuốc chiếu
sáng Củi hết lửa tắt tàn*

*Ngã vào vùng
Lực sĩ Làm sao con nỡ
nhìn. Nay sẽ không
còn thấy Ở trong rừng
Trúc lâm Và vườn của
Kỳ-đà*

*Như thường khi
thuyết pháp. Làm sao vào*

Tỳ-da

Thành Tối thắng Ly-xa

Nói với các Ly-xa:
–Bậc Tối thắng
diệt độ. Làm sao vào
Ca-tỳ

Thành Tối thắng
họ Thích Nói lời không
vui này

Bậc Tối thắng
diệt độ. Làm sao đến
Xà-thế Vua nước Ma-
dà-dà Làm sao nói lời
này Như Lai nhập Niết-
bàn.

Hơn hàng ngàn
chúng sinh Luôn u buồn
khóclóc

Làm sao an ủi
họ Thích Sư tử diệt
độ. Tỳ-kheo, Tỳ-
kheo-ni Và chúng
hàng tại gia Nói họ
như thế nào

Thích Vương ông
diệt độ. Hoặc ở nơi kinh
hành Hay nhập đại
thiền định Khi trời rỗng
hỏi thăm Nói thế nào
không sợ.

A-nan, Phật ở đâu?

Bậc ruộng phước tối
thắng Các Thượng tọa hỏi
vậy Con trả lời thế nào.

Đại pháp tòa
sư tử Con sẽ trả cho
ai Giường nằm đại
sư tử Con sẽ trả cho
ai.

*Giữa chúng không
sợ hãi Như Đại Sư tử
hống Đứng bên ai để
nghe*

*Pháp thâm sâu tuyệt
diệu. Lấy nước rửa chân ai*

*Cầm ca-sa cho
ai. Bạc Tối thắng
diệt độ Con bám núu
ai đây.*

*Đứng trước cả đại
chúng Ai khen con cần
cù*

*Ai sẽ khen ngợi
con Đa văn biển đại
trí. Trí tuệ đại biện
tài Vô số chúng vui
mừng Còn ai nói con
nghe*

*Lời thanh cao diệu
dàng. Con nghe luôn
giữ gìn Than thở như
vậy xong Ngã xuống
đất bất tỉnh Ở sát chân
Đức Phật.*

Khi đó, Đức Thế Tôn dạy A-nan:

–Này Cù-đàm-di-tử! Ông chớ quá sầu khổ như vậy, đừng mê muội quá. Trước kia Ta đã từng nói như vậy: “Tất cả ân ái đều sẽ biệt ly, tất cả hành đều vô thường, như mộng như huyễn, như bóng nắng, như bọt nước, như bọt tụ, như sương mai, hư vọng không thật. Các hành cũng thế”. Ông đã biết rồi chứ.

Này Cù-đàm-di-tử! Ông hãy đứng dậy, mau đi đến giữa cây Song thọ sắp xếp giường tòa cho Như Lai. Đầu hướng phương Đông, gối đầu cao như đầu con trâu. Mặt xoay đúng phương Bắc tay phải kê má, chân duỗi phương Nam. Vào cuối đêm nay Như Lai Thế Tôn sẽ nhập Niết-bàn, diệt trừ không còn thân hữu vi, đó là Niết-bàn.

Bấy giờ, A-nan khóc nức nở, đau buồn nước mắt giàn giụa rồi vâng lệnh Đức Thế Tôn trải tòa sư tử ở giữa cây Song thọ nơi rừng Ta-la. Sắp xếp xong, A-nan nói kệ:

*Đây là lần
cuối cùng Trải tòa
đại sư tử*

*Sau này không
còn trái Tà cho bậc
Tối thắng. Làm sao
con nữ nhàn*

*Giữa rừng Song
thọ vắng Bạc Tối thắng
diệt độ Không thấy Thế
Tôn nữa. Các vị thần
giữ rừng*

*Mãi không còn
giữ nữa Không còn thấy
Như Lai Làm sao sống
an lạc.*

*Ôi các hành vô thường
Như huyễn, mộng,
bọt, bóng Đấng trượng phu
đạo sư Nay sẽ vào diệt độ.*

Bấy giờ, Tôn giả A-ni-lâu-đà dùng kệ nói với A-nan:

*Như Lai xưa đã dạy
Các hành đều vô
thường Nhân duyên
không tự lại Ông giữ
tâm chớ buồn. Có gì
ông tu bi*

*Có gì ông khóc
lóc Việc vô thường
đã thế*

Người trí không mê muội.

Sau khi A-ni-lâu-đà nói kệ xong, A-nan dùng kệ trả lời:

*Ni-lâu-đà vô úy
Xin đừng nói như
vậy Nhìn Tối thắng diệt
độ Chả lẽ không buồn
sao?*

Tôn giả A-ni-lâu-đà nói:

*Tôi đâu phải
không khóc Vì tôi cố đè
nén*

Thấy muôn loài

*chúng sinh Bị ái dục hành
hạ.*

*Thiên nhân tôi
lại thấy Các chúng
sinh khổ não Vì xót
thương bợn họ*

*Cho nên phải
khóc lóc. Làm lợi ích
thế gian Thì không
nên áo nã Nên tôi nói
các ông*

Chớ buồn, phải niệm pháp.

Khi ấy, Thế Tôn đứng dậy, tất cả Trời, Rồng, Dạ-xoa, Càn-thát-bà, Khẩn-na-la, Ma-hầu-la-già, A-tu-la, Ca-lâu-la v.v... trăm ngàn ức chúng vây quanh Đức Thế Tôn để đi đến rừng Ta-la. Đến nơi, Như Lai nằm nghiêng hông phải trên giường sư tử. Sau khi Đức Thế Tôn nằm trên giường sư tử, tức thì từ hư không trời mưa hoa với hương bột trời, tấu trăm ngàn điệu nhạc trời, lại mang đến thế gian đủ loại hương hoa, hương bột, hương xoa, đủ thứ âm thanh cúng dường Đức Thế Tôn để trồng các nghiệp lành. Cả thấy đều xướng lên:

–Đây là Đức Thế Tôn, Như Lai Ứng Cúng Chánh Đẳng Giác nằm lần cuối cùng và cũng là lần cuối cùng chúng ta nhìn Đức Thế Tôn. Khi ấy trong khoảng sát-na, ở phương Đông có một thế giới tên Bảo Minh Chủ cách cõi Phật này mười ngàn câu chi, có Phật hiệu là Sư Tử Minh Thành, Như Lai, Ứng Cúng Chánh Đẳng Giác. Trong thế giới ấy có vị Bồ-tát tên Thiện Tư Nghĩa, sẽ đến thác sinh trong cung nội vua A-xà-thế con bà Vi-đề-hy, thành Vương-xá thuộc nước Ma-kiệt-đà. Vừa mới sinh ra, Bồ-tát Thiện Tư Nghĩa ngồi kiết già nói kệ:

*Ta từ cõi Như
Lai Sư Tử Hống
đến đây
Nghe nói có
Thế Tôn Thích Sư
Tử tạ thế.*

Tức thì, trong không trung có vị trời dùng kệ đáp lại Bồ-tát Thiện Tư Nghĩa:

*Hôm nay đức Nhân
Vương Thế Tôn Thích Sư
Tử*

*Ở rừng cây Ta-la
Sắp nhập vào Niết-bàn.*

Vị trời vừa nói xong, Đại Bồ-tát Thiện Tư Nghĩa dùng kệ nói:

*Cõi Phật khó tính
được Nhiều trăm ngàn
câu chi Tôi từ cõi ấy đến
Nghe pháp Thích
Sư Tử. Gặp Ngài sắp
diệt độ Đang ở giữa
Song thọ Tôi chắc chắn
phải đi Đến quốc độ
Phật đó.*

*Nay đã đến đây
rồi Phật đó sắp nhập
diệt Các trời và thế
gian Đều buồn hướng
gì ta. Không ở đây một
niệm Nên mau gặp Thế
Tôn Đừng để đến uổng
công*

*Mà không được gặp
Phật. Thiện Tư Nghĩ
khuyến bảo Vua nước Ma-
già-đà*

*Bằng lời nói dịu
dàng Để tâm vua vui
vẻ.*

*Đại vương nghe
lời tôi Đại nhân hiện
thế gian Tâm vua chớ
phóng túng Mau đến
chỗ Đức Phật. Trong
trăm ngàn ức kiếp Mới
gặp được một lần Nay
đã gặp Phật rồi Người
trí chớ bỏ qua.*

*Xin vua đừng
nghĩ ngờ Cho tôi là
con nít*

Tôi chẳng phải

*trẻ ngu Chính vua mới
con nít. Tham dục lạc
ở đời Giết cha tạo tội
nghịch Đó là con nít
ngu*

Sẽ đọa vào
đường ác. Vua gần
tri thức ác

Điều-đạt quấy loạn
người Đi theo kẻ ác ấy

Nên giết cha vô
tội. Vua như pháp vô
song Chính là hàng
Phật tử Nhưng vì tâm
hữungã

Không trí nên nổi
nghịch. Nghịch như vậy
rất ác

Lo sợ chớ coi
thường Do đó vua
chắc chắn Đọa ngục
đạiA-tỳ.

Bây giờ Phật đang
còn Chưa nhập vào Niết-
bàn Hãy phát tâm cúng
dường Xương cốt Xá-lợi
Phật.

Xin vua cúng
hoan hỷ Tôi sẽ đến bên
Phật Sinh vào trong
cõi này

Không thọ hưởng
các dục. Vì tôi nghe cõi
xưa

Sư tử Minh Như
Lai Khen ngợi Đại
Tiên này Như Sư Tử
diệt độ.

Vì muốn được
diện kiến Nên sinh vào
cõi này Các dòng họ
Sát-lợi Đều đồng đến

chỗ Phậ.

Bấy giờ, vua A-xà-thế dùng kệ nói với đồng tử:

*Vùng đất Lực sĩ cách đây
xa Không thể vội vàng, cần
chuẩn bị Này đồng tử! Đợi tối
đêm nay Sáng mai xuất binh đi
an lạc.*

Đồng tử Thiện tư Nghĩa trả lời vua A-xà-thế:

*Đại vương chớ có sinh mệt
mỏi Súc thần thông tôi không
nghĩ bàn Nay tôi sắp đi về
phương Đông*

*Vô lượng cõi Phật không
hạn ngại. Từ cõi Phật đó, tôi đến
đây*

*Vượt qua vô lượng không
bờ bến Khoảng ấy cõi Phật như
hằng sa Vùng đất Lục sĩ nào có
xa.*

Nói kệ xong, đồng tử từ trong lòng A-xà-thế đi bộ ra khỏi thành Vương-xá một cách an tường, và nói kệ:

*Muốn thấy Phật thanh tịnh,
vô cấu Bạc đại lực tối thắng siêu
nhân Các ông mau theo tôi đến
thăm Đấng Thích Tôn ấy chưa
nhập diệt.*

Sau khi đồng tử đi bộ ra khỏi thành Vương-xá, trong khoảng sát-na, có bảy vạn hai ngàn người tụ tập vây quanh. Lại có vô lượng vô biên trăm ức na-do-tha chúng trời theo đồng tử đến chỗ Phật, muốn đánh lễ nơi chân Như Lai.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nằm nghiêng hông bên phải trên giường sư tử, giữa cây Song thọ, rừng Ta-la. Trong khoảng sát-na từ phương Nam đến cõi này có năm trăm ngàn ức thế giới Phật, có một cõi Phật, Đức Phật đó hiệu là Bảo Tích Thiện Hiện Như Lai, đầy đủ mười tôn hiệu, có Bồ-tát tên Tịch Tịnh Chuyển. Ở cõi đó qua đời, vị Bồ-tát này sinh vào Diêm-phù-đề trong nhà đại cư sĩ Tợ Sư Tử thuộc thành Xá-vệ. Ngay khi mới chào đời liền nói kệ:

*Trải qua ngàn
ức kiếp Tự cắt bỏ tay
chân Móc mắt, hủy
thân thể Chặt đứt vô
số đầu.*

Thê thiếp cả

*con cái Tất cả của
cải quý Trái qua
ngàn ức kiếp*

*Cầu Bồ-đề Vô
thượng. Vì độ các
quần sinh Luôn bố thí
tu phước Vô lượng
trăm ức kiếp Bạc sáng
suốt hiếm có.*

Cư sĩ Tợ Sư Tử dùng kệ nói với đồng tử:

*Ông là trời, rông
hả? Hay Dạ-xoa, La-
sát Ông vừa mới sinh
ra Đã ăn nói rành
mạch. Quyến thuộc tôi
đều sợ Ruổi chạy tán
khắp nơi Tôi nghe tiếng
tăm Phật*

Cho nên tôi không chạy.

Đồng tử nói kệ lại:

*Tôi chẳng phải
trời, rông Dạ-xoa hay
La-sát*

*Cư sĩ, ông
không biết Nên nói
tôi là người. Là Trời,
Rông, Dạ-xoa Khẩn-
la, Ma-hầu-la Tôi là
trời trong trời Cư sĩ,
ông nên biết.*

Tợ cư sĩ trả
lời:

Đồng tử nói:

i rất sợ Nghe ông nói

T

như vậy

o

Giống như người

^

trí nói. Thế nào là trời,

i

rông Dạ-xoa, Khẩn-na-

ma.

c

Sao gọi Thiên

o

Trung Thiên Xin đồng tử

'

nói lại.

m

o

^

i

n

g

h

i

n

g

ơ

,

Đ

o

^

n

g

t

ư

,

,

t

o

^

*Cách đây về
phương Nam Có Phật
hiệu Bảo Tích Hiện tại
như Suttử*

*Tôi từ chỗ ấy
đến. Trăm lần làm Đế
thích Tự tại đến bây
giờ*

*Trăm lần làm
Phạm thiên Cũng là vua
Chuyển luân. Tôi muốn
nói thật lâu Một kiếp,
hay ức kiếp Cũng không
thể nói hết Người trí mau
đến Phật.*

Này Đại cư sĩ! Ông cần phải tu pháp hành như vậy, với tâm niệm gần gũi sẽ được khai thị rõ ràng. Này Đại cư sĩ! Pháp hành là gì? Như Lai sẽ nói: Bảo Tích Thiện Hiện Như Lai đầy đủ mười tôn hiệu ấy có các Đại Bồ-tát thành tựu ba pháp, với tâm Bồ-đề đã đắc Bất thoái chuyển sẽ mau chứng Bồ-đề Vô thượng.

Ba pháp ấy là gì?

1. Nhập tâm vô biên.
2. Nhập trí thâm sâu.
3. Nhập Tam-muội tu hành kiên cố.

Muốn tuyên lại nghĩa trên, đồng tử nói kệ:

*Nếu muốn nhập vào trí thâm sâu
Được trời, người luôn kính trọng*

Chỉ có chư Phật đại danh xưng

*Biết rõ nhân hay chẳng phải
nhân. Câu ấy không phải không
Bồ-đề Người có trí không bị nhiễm
trước Không còn chấp trước, lìa
tên độc Chứng pháp trí rồi được
thành Phật. Tâm niệm vô biên,
không tâm hữu Nhập tâm như vậy
được tịch tĩnh Tùy thuận tâm ấy gọi*

là Nhập

Tâm này gọi là Biến Nhất Thiết.

*Nếu chặt phá cái không
bên ấy Thì không phá pháp Như
Lai nói Các hữu giống như thể
hư không Như vậy, chân như
như kim cương. Nên biết tự tánh
không như thế Nếu ai tu Vô Sở
Trước này*

*Thì ra được khỏi lưới
phiền não Sẽ lìa các hữu thành
Chánh giác. Nên biết tất cả
không chỗ biết*

*Nên chứng tất cả, không chỗ
chứng Nên giác tất cả, không chỗ
giác Tất cả Thanh văn không chấp
thủ.*

*Nhập pháp thâm sâu, không nghĩ
pháp Giải thoát chúng sinh, không nghĩ
thoát Tịch tĩnh không nghĩ có tịch tĩnh*

*Chúng Bồ-tát mà không
nghĩ Đạo. Người mạnh mẽ ấy trừ
tên độc Hiểu rõ các cõi của
chúng sinh Biết tất cả nên gọi là
Phật*

Bậc Vô Sở Trước khó được gặp..

Đồng tử nói kệ xong, trong chốc lát cư sĩ Tợ Sư Tử cùng quyến thuộc hai trăm người vây quanh đều phát tâm Bồ-đề vô thượng, hồi hướng lên ngôi Bồ-đề, trong các pháp đã chứng được nhãn Vô sinh. Tám mươi ức vị trời cũng phát tâm Chánh giác vô thượng, tâm Bồ-đề cứu cánh không còn thoái chuyển. Lại có bốn ức chúng sinh ở trong các pháp xa lìa trần cấu, đắc pháp nhãn thanh tịnh. Bấy giờ, đồng tử nói kệ:

*Tôi đến chỗ Thích
Tử Thật là không uổng
công Trong sợ hãi sinh
tử*

Độ thoát ức

*chúng sinh. Có rất
nhiều chúng sinh Đã
phát tâm Bồ-đề
Trụ vô thượng bình đẳng*

*Chứng đắc nhãn
Vô sinh. Cha tôi trụ
pháp nhãn Mẹ, anh,
quyến thuộc tôi Tám
mươi ức vị trời*

*Đều trụ đạo
Bồ-đề. Tôi được tài
sản lớn*

*Vô lượng không
nghĩ bàn Gân gũ với
pháp Phật Hơi cách xa
bần cùng.*

Bấy giờ, đồng tử Tịch Tĩnh Chuyển giáo hóa cha mẹ và quyến thuộc của mình rồi ra khỏi đại thành Xá-vệ. Cha mẹ cùng quyến thuộc cả trăm ngàn người. Đồng tử đi trước, mọi người kéo đến rừng Ta-la vùng đất Lực sĩ để đánh lễ và chiêm ngưỡng Đức Thế Tôn.

Khi Như Lai nằm nghiêng hông bên phải trên giường sư tử, trong chốc lát, cách đây về phương Tây hơn tám ức trăm ngàn cõi Phật, có Phật hiệu Nhạo Âm Như Lai đầy đủ mười hiệu. Cõi Phật ấy có Bồ-tát tên Vô Phan Duyên. Sau khi từ cõi đó qua đời, vị Bồ-tát ấy sinh trong đại thành nước Ba-la-nại ở cõi Diêm-phù-đề, bỗng nhiên hóa sinh trong nhà đại cư sĩ Thiện Quý Túc. Vừa sinh ra, đồng tử Vô Phan Duyên liền nói kệ:

*Các pháp không
duyên dựa Thì giác bị ngu
chuyển Không thoát khỏi
các khổ Phiền não càng
tăng trưởng. Các pháp
không chỗ tựa Tìm nó
không thể được*

*Nếu tận hay
không tận Đều là vô
sở hữu.*

*Hư không không chỗ dựa
Chẳng không, không chỗ dựa*

*Pháp không, nhân duyên
không Nhân duyên cũng bất
không.*

*Pháp được chư
Phật giảng Thâm sâu khó
thấy được*

*Nếu có người
nói được Chỉ có
Thích Sư Tử.*

*Voi lớn, sư tử lớn
Phạm hạnh không dục
nhiễm Hôm nay giữa Song thọ
Mắt thế gian sắp
diệt. Phật ở giữa đại
chúng Sáng như trăng
đêm rằm Nói diệu pháp
cho chúng*

*Chúng không còn
thấy nữa. Chúng Tỳ-kheo
bao quanh Như đỉnh núi Đế
thích*

*Từ nay không còn
vào Những thành thị
đẹp lớn. Bạc chí tôn
trời người Là trống
pháp tối thắng Phát ra
làm chúng vui*

*Chúng con không
còn nghe. Vô ngã, không
tạo tác*

*Như Lai nói
pháp ấy Nay sắp nhập
Niết-bàn Giữa Ta-la
Song thọ.*

Sau khi Bồ-tát Vô Phan Duyên nói kệ này, một ngàn đồ chúng trong thành Ba-la-nại nói như vậy:

–Vị đồng tử này thật kỳ lạ hiếm có, trí tuệ biện tài, thâm nhập vô úy, vừa mới sinh ra mà đã nhớ biết những việc đời trước, lại còn nói những bài kệ vi diệu rành mạch. Chính vì có trí tuệ đại lực như vậy nên không sợ những điều khó điều phục, thật là biện tài thanh tịnh vi diệu. Nguyện cho chúng ta được trí tuệ giống như vị đồng tử này.

Khi ấy, đồng tử Vô Phan Duyên muốn đại chúng nhập vào địa Bất thoái, pháp thế gian không có được, vô lượng vô biên sự hy hữu khó đắc cũng khiến họ được thể nhập và còn tạo cơ hội cho họ nhập pháp nhãn Vô sinh.

Đại chúng thưa đồng tử:

–Thật quý thay đồng tử, nay chúng tôi đi theo đồng tử đến nơi đó để cúng dường và chiêm ngưỡng Đức Thế Tôn.

Thế rồi, Đại Bồ-tát Vô Phan Duyên cùng đồ chúng quyến thuộc cả trăm ngàn người cung kính đi theo. Đồng tử đi trước, cùng ra khỏi thành Ba-la-nại và theo đường tắt đến chỗ Đức Phật vì muốn cúng dường và chiêm ngưỡng Đức Thế Tôn.

Trong sát-na cách đây về phương Bắc có hơn sáu vạn bốn trăm ngàn ức cõi Phật, có Phật hiệu Trụ Bồ Đề Phần Chuyển Như Lai, đầy đủ mười hiệu. Cõi Phật đó có Bồ-tát tên Khai Phu Thần Thông Đức. Từ cõi Phật đó qua đời, Bồ-tát sinh trong Diêm-phù-đề, trong nhà đại tướng Sư tử thuộc đại thành Tỳ-xá-ly. Trong nhà, ông ta bỗng nhiên hóa sinh. Sau khi vừa sinh, Đại Bồ-tát Khai Phu Thần Thông Đức nói kệ:

*Nếu nghe Phật Thế
Tôn Nhà họ Thích tăng
trưởng Độ thoát các ách
nạn*

*Vô lượng trăm
ngàn ức. Nếu nghe Phật
Thế Tôn Được biến trí
vô biên Tinh tấn và
thiền định Đạt rốt ráo
bờkia.*

*Như Lai nhỏ tên
độc Đắc tâm nhãn, hòa
nhã*

*Thường giảng pháp cho
chúng Mà không vướng tướng
pháp. Nếu nghe Phật Thế Tôn*

*Thì không vướng
ba cõi Thế gian làm
hay không Trí tuệ đều
biết cả.*

*Cõi Dục và
cõi Sắc Cho đến
cõi Vô sắc Có thể*

dùng trí tính

Mắt sáng ấy còn không.

Khi ấy, nhà đại tướng có một Thiên nữ tên Chuyển Bồ Đề
Phần

hóa làm người đứng trước đồng tử dùng kệ đáp lại:

*Thế Tôn trụ một
kiếp Hoặc quá hơn
một kiếp Sau này ông
gặp Phật Nay thọ đủ
năm dục.*

*Hưởng phước lộc
tốt đẹp Giống như đại
vương gia Những âm
thanh vi diệu Ca múa và
xướng hát.*

Đồng tử biết rõ Như Lai đã làm lợi ích cho chúng sinh, căn lành của các trời người đều được thành tựu, dùng kệ nói với Thiên nữ:

*Chúng sinh
ngu si kia Ưa thích
năm dục lạc*

*Không nghe Chánh
Biến Tri Và giáo pháp của
Phật.*

*Tôi không thọ
năm dục Năm dục
không lâu bền Năm
dục như đao kiếm Nếu
ai tin năm dục.*

*Heo chó và dã
can Lừa, ngựa, trâu,
lạc đà Bọn này tham
năm dục*

*Chư Phật, Thanh văn
trách. Đui mù, căn tàn tật*

*Xấu xí và lệch què
Những tham dục như
vậy*

*Chư Phật, Thanh văn
trách. Kiến càng, bướm,
ruồi, lằn Câu-chi-la,*

khổngtước

*Là những loài
hành dục Ta hơn họ
nên trách.*

*Ví như hâm lửa lớn
Cháy rục khắp
Diêm-phù Bọn mù kia
rớt xuống*

Năm dục cũng
như vậy. Các dục: Vô
thường, Khổ Bị người
trí quả trách Nếu ai
không biết lỗi Bợn
này bị dục chuyển.

Tôi không thọ
năm dục Thế Tôn
đã chứng tri Ai
nghe ý nghĩa này
Nên biết họ như
Phật. Tôi ở bên
Phật nghe Núi
chúa Tu-di kia
Phật ấy vào nửa
đêm Sẽ nhập vào
diệt độ.

Chúng ta
mau đến đó Ai
đoạn sạch các sử
Ai muốn gặp hãy
đi E Thế Tôn diệt
độ.

Chuyển tâm ý
Bồ-đề Bạc Tối
thắng đã nói Trong
trăm ngàn ức kiếp
Khó gặp trông căn
lành.

Nếu chiêm ngưỡng
Thích Tôn Vào lúc nhập
Niết-bàn

Nghe pháp

*Thích Sư Tử Sẽ sinh
chúng tử lành. Nếu
trời, người, Dạ-xoa
Đến chỗ Đức Như
Lai Ưu thích chúng
tử Thích Mau gặp
Đại danh xưng.*

Đại Bồ-tát Đồng tử Khai Phu Thần Thông Đức nói kệ xong, cùng vô lượng vô biên chúng sinh ra khỏi thành Tỳ-xá-ly, theo đường tắt đi đến chỗ Phật để mong chiêm ngưỡng cúng dường lễ bái Phật.

